

Kod ucznia	
Liczba punktów	

**KONKURS PRZEDMIOTOWY Z HISTORII
DLA UCZNIÓW
DOTYCHCZASOWYCH GIMNAZJÓW
ETAP WOJEWÓDZKI – 27.02.2019 r.**

Drogi Uczniu,

*witamy Cię na wojewódzkim etapie konkursu przedmiotowego z historii.
Przeczytaj uważnie instrukcję i postaraj się prawidłowo wykonać wszystkie zadania.*

- Arkusz liczy 8 stron i zawiera 12 zadań.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeśli zauważysz usterki, zgłoś ten fakt Komisji Konkursowej.
- Polecenia czytaj uważnie i ze zrozumieniem.
- Nie używaj korektora.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Czas pracy: 90 minut.

Powodzenia!

Zadanie 1. Uporządkuj chronologicznie podanych władców z dynastii Jagiellonów, a następnie dopasuj do każdego z nich jedno wydarzenie spośród poniżej opisanych.

Jan Olbracht, Władysław Jagiełło, Aleksander Jagiellończyk, Władysław Warneńczyk, Zygmunt II August, Kazimierz Jagiellończyk, Zygmunt I Stary.

Imię i przydomek króla	Nr wydarzenia

I. W 1454 roku na prośbę Związku Pruskiego król dokonał inkorporacji Prus do Polski. Stało się to przyczyną wybuchu wojny.

II. Spory między Litwą a Polską przyczyniły się do zawarcia w 1413 roku porozumienia, które wzmacniało więzi między obydwoma narodami.

III. Dokument ten zatwierdził król. Odtąd wszystkie ważne dla państwa decyzje nie mogły być podejmowane bez zgody władcy, senatu i izby poselskiej. Przyczyniło się to do powstania w Polsce tzw. demokracji szlacheckiej.

IV. Wspólne zjazdy monarchy, senatu oraz przedstawicieli sejmików, czyli trzech stanów sejmujących, nazywano sejmami walnymi. Pierwszy z nich odbył się w 1493 roku.

V. Objął rządy na Węgrzech w 1440 roku. Trzy lata później rozpoczął wojnę z Turcją, co przyczyniło się do jego tragicznej śmierci.

VI. W 1515 roku został zawarty układ jagiellońsko-habsburski w Wiedniu, który ograniczył szanse Krzyżaków na zawarcie groźnego dla Polski sojuszu z cesarstwem.

VII. W 1561 roku odebrał hołd lenny od Gotarda (Gotharda) Kettlera, a podczas wojny o Inflanty zaczął budować flotę polską.

Zadanie 2. Wskaż właściwy ciąg chronologiczny.

A. Powstanie Towarzystwa Jaszczurczego, utrata Pomorza Gdańskiego na rzecz Krzyżaków, pokój w Brześciu Kujawskim (traktat brzeski), powstanie Związku Pruskiego, wydanie aktu inkorporacji Prus do Polski, klęska pod Chojnicami.

B. Utrata Pomorza Gdańskiego na rzecz Krzyżaków, powstanie Towarzystwa Jaszczurczego, pokój w Brześciu Kujawskim (traktat brzeski), powstanie Związku Pruskiego, wydanie aktu inkorporacji Prus do Polski, klęska pod Chojnicami.

C. Utrata Pomorza Gdańskiego na rzecz Krzyżaków, powstanie Towarzystwa Jaszczurczego, powstanie Związku Pruskiego, pokój w Brześciu Kujawskim (traktat brzeski), klęska pod Chojnicami, wydanie aktu inkorporacji Prus do Polski.

D. Powstanie Towarzystwa Jaszczurczego, utrata Pomorza Gdańskiego na rzecz Krzyżaków, pokój w Brześciu Kujawskim (traktat brzeski), powstanie Związku Pruskiego, wydanie aktu inkorporacji Prus do Polski, klęska pod Chojnicami.

Ilustracja do zadania 3.

www.ancient-origins.net/ancient-places-europe/

Zadanie 3. Wykorzystując informacje z lektury konkursowej, napisz, w jaki sposób został zdobyty zamek przedstawiony na ilustracji.

.....

.....

.....

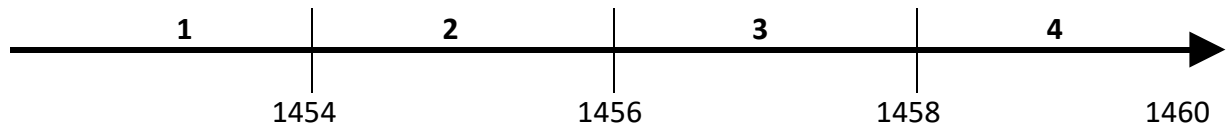
.....

.....

Tekst i uproszczona taśma chronologiczna do zadania 4.

Niemniej (...) wielki mistrz Ludwik von Ehrlichshausen ze łzami w oczach musiał opuścić swoją stolicę. Dwa dni potem do (...) wjechał uroczyście król Kazimierz Jagiellończyk. Był to ogromny, także propagandowo, sukces, niestety jednak nietrwały.

Maria Bogucka, *Hołd Pruski*; Warszawa 1982

Zadanie 4. Wydarzenie opisane w tekście miało miejsce w okresie oznaczonym na taśmie chronologicznej numerem

- A. 1.   B. 2.   C. 3.   D. 4.

Zadanie 5. Przeczytaj uważnie tekst i zdecyduj, jakiej krzyżackiej twierdzy dotyczy.

Była to silna twierdza krzyżacka, długo oblegana bezskutecznie przez polskie oddziały. Zdobyć twierdzy (...) było sprawą niezwykle palącą. Kto panował nad (...), ten miał w swych rękach drogę wiślaną do Malborka i całych Prus. Usadowieni w (...) uniemożliwiali swobodny spław ku morzu towarów z ziem polskich. Godziło to w zaopatrzenie i możliwości handlowe miast pomorskich. Nic więc dziwnego, że pod (...) toczyły się długie i zacięte boje.

Maria Bogucka, *Hołd Pruski*; Warszawa 1982

.....

Ilustracja do zadania 6.

www.dzieje.pl

Tekst do zadania 6.

*Oto w zacnym ubierze i w złotej koronie
Siedział pomazaniec boży na swym pańskim tronie,
Jabłko złote i złotą laskę w ręku mając,
A zakon nawyższego na łonie trzymając.
Miecz przed nim srogi, ale złemu tylko srogi,
Niewinnemu na sercu nie uczyni trwogi.
Z obu stron zacny Senat koronny, a wkoło
Sprawiony¹ zastęp stoi i rycerstwa czoło.
Przystąp, Olbrychcie młody, zacnych książąt plemię,
Który trzymasz w swej władzy piękną pruską ziemię,
Z łask cnych Królów Polskich; uczyń panu swemu
Winną pocziwość,² a ślub³ wiarę dzierżać jemu.
Co tak ziścisz, jeśli spraw ojca cnotliwego
Trzymać się będziesz, z których on u pana swego
Był zawždy w takiej wadze, że nie hołdownikiem,
Ale zdał się być jednym państwa uczesnikiem.
Jego tedy postęпки mądre uczyniły,
Jego wiara i cnota, że, co srodze były
Pruskie kraje strapione ustawicznym bojem,
Wrychle jęły się cieszyć pożądnym⁴ pokojem.*

[https://pl.wikisource.org/wiki/Jana_Kochanowskiego_Dzieła_polskie_\(1919\)/Proporzec_albo_Hołd_Pruski](https://pl.wikisource.org/wiki/Jana_Kochanowskiego_Dzieła_polskie_(1919)/Proporzec_albo_Hołd_Pruski)

Zadanie 6. Na podstawie źródeł, lektury i wiedzy własnej wykonaj polecenia I. i II.

I. Czy oba źródła upamiętniają to samo wydarzenie? Zakreśl poprawną odpowiedź.

TAK

NIE

II. Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do obu źródeł.

.....

.....

.....

.....

¹ ustawiony w porządku bojowym

² cześć

³ ślubować

⁴ pożądnym

Zadanie 7. Wykorzystując wiedzę z lektury, zdecyduj, która informacja jest prawdziwa, a która fałszywa. Zakreśl literę P lub F.

1.	W 1641 r. Władysław IV odebrał w Krakowie ostatni hołd lenny z Prus Książęcych.	P	F
2.	Elektorem pruskim, który złożył ostatni hołd królowi polskiemu był Fryderyk Wilhelm, zwany później Wielkim Elektorem.	P	F
3.	Wszyscy polscy historycy oceniają pozytywnie politykę króla Zygmunta I Starego i jego doradców w kwestii rozwiązania sporów polsko-krzyżackich, których zwieńczeniem było wydarzenie z 10 kwietnia 1525 roku.	P	F

Zadanie 8. Uzupełnij zdania, wybierając i zakreślając właściwe informacje spośród podanych.

I. Po ucieczce Henryka Walezego, dzięki staraniom cieszącego się dużym zaufaniem szlachty sekretarza królewskiego A/B, królem Polski ostatecznie został C/D.

A. Jakuba Uchańskiego

C. Maksymilian II Habsburg

B. Jana Zamoyskiego

D. Stefan Batory

II. Aby utworzyć oddziały piechoty, tzw. A/B, pochodzący z Siedmiogrodu król Polski wprowadził w kraju pobór do wojska chłopów z dóbr C/D.

A. wybranieckiej

C. królewskich

B. łanowej

D. magnackich

III. W 1606 roku polska szlachta, oburzona postępowaniem króla A/B nieprzestrzegającego ustaleń zawartych w C/D, zorganizowała rokosz, czyli wystąpiła zbrojnie przeciwko władcy.

A. Zygmunta III Wazy

C. pactach conventa

B. Władysława IV

D. artykułach henrykowskich

IV. Bitwę pod Chocimiem stoczono w listopadzie 1673 r. w tym samym miejscu, gdzie w A/B roku siły hetmana C/D powstrzymały najazd Turków na Polskę.

A. 1620

C. Stanisława Żółkiewskiego

B. 1621

D. Jana Karola Chodkiewicza

V. Długie zmagania wojenne z Turcją zakończył pokój w A/B, podpisany w roku C/D, już po śmierci Jana III Sobieskiego.

A. Buczaczu C. 1699

B. Karłowicach D. 1717

VI. Do najsłynniejszych polskich poetów okresu baroku należy A/B, a autorem najbardziej znanych dzieł pamiętnikarskich tego okresu jest szlachcic i żołnierz C/D.

A. Jan Kochanowski C. Jan III Sobieski

B. Jan Andrzej Morsztyn D. Jan Chryzostom Pasek

Tekst do zadania 9.

Prawa cechu budowniczych statków i wytwórców masztów, Rotterdam 1719

1. Każdy członek cechu musi być obywatelem miasta.

25. Czeladnicy mają przychodzić do pracy o 5 rano i pozostawać tam do 7 wieczorem w okresie letnim, to jest od 1 kwietnia do 30 września.

26. W zimie mają zaczynać pracę wraz ze świtem i kończyć z zapadnięciem zmroku.

27. Czeladnicy mają mieć w połowie dnia półtoragodzinną przerwę przeznaczoną na posiłek i odpoczynek.

28. Dodatkowo: od 1 marca do 31 października mają mieć też półgodzinną przerwę o godz. 8 rano, a od 1 kwietnia do 30 września także (dodatkowo) półgodzinną przerwę o 4 po południu.

K. Jasiak, J. Lorenc, K. Mrozowski, J. Staniszewski; *Jak rozwijać umiejętności historyczne w gimnazjum?*, Warszawa 2015

Zadanie 9. Na podstawie tekstu oraz wiedzy własnej wykonaj polecenia I-III.

I. W okresie letnim, czyli od 1 kwietnia do 30 września, czas pracy czeladnika wynosił

A. 9 i pół godziny.

B. 12 godzin.

C. 11 i pół godziny.

D. 14 godzin.

II. Sposób organizacji pracy (produkcji) opisany w źródle powstał w

A. starożytności.

B. czasach najnowszych.

C. średniowieczu.

D. XIX wieku.

III. Podaj imię i przydomek władcy epoki nowożytnej, który, podróżując po Europie, odwiedził kraje Rzeszy, Anglię oraz Holandię, gdzie jako zwykły robotnik uczył się trudnej sztuki szkutnictwa.

.....

Zadanie 10. Uzupełnij tekst tak, aby zdania były prawdziwe.

Na kongresie wiedeńskim, który rozpoczął się w roku ....., podjęto decyzję, aby z większej części terytorium Księstwa Warszawskiego powstałego na mocy traktatu w ..... utworzyć ....., połączone unią ..... z ..... . W Wielkopolsce powstało ....., ... , będące częścią Prus, a Kraków i najbliższe okolice jako ..... oddano pod protektorat Prus, Austrii i Rosji.

Zadanie 11. Połącz państwa z koloniami, które te państwa posiadały w XIX wieku. Wpisz obok nazwy państwa literę przyporządkowaną nazwie kolonii.

I. Francja	.....	A. Kamerun
II. Wielka Brytania	.....	B. Indochiny
III. Włochy	.....	C. Libia
IV. Niemcy	.....	D. Indie

Zadanie 12. Wskaż poprawne dokończenie zdania.

I. Głoszona przez Stany Zjednoczone Ameryki Północnej polityka otwartych drzwi odnosiła się do rywalizacji kolonialnej na obszarze

- A. Egiptu.
- B. Indii.
- C. Chin.
- D. Indochin.

II. Jedną z przyczyn wybuchu I wojny światowej była rywalizacja Niemiec i Francji o

- A. Półwysep Bałkański.
- B. Alzację i Lotaryngię.
- C. Egipt i Sudan.
- D. Chiny.